



> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding
Postbus 18601
2502 EP Den Haag

**DG Digitalisering &
Overheidsorganisatie**
CIO Rijk en
Digitaliseringsbeleid

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Contactpersoon
drs. A.T. de Blaauw
art.blaauw@minbzk.nl

Datum **27 JAN 2026**
Betreft Adviesaanvraag gebruik chatapps en veiligstellen
overheidsinformatie

Onze referentie
2025-0000677518

Geachte mevrouw Van Gent,

Begin 2023 heeft het Adviescollege voor Openbaarheid en Informatiehuishouding (ACOI) een advies uitgebracht aan de regering over het archiveren van chatberichten. Inmiddels heeft de Rijksoverheid op dit punt diverse stappen gezet. Recente ontwikkelingen in de functionaliteit van WhatsApp zijn aanleiding om u opnieuw om advies te vragen. Hieronder een toelichting bij deze adviesaanvraag.

Aanleiding

Op 4 oktober 2022 is naar aanleiding van het rapport 'De archivering van chatberichten bij het ministerie van Algemene Zaken' van de Inspectie Erfgoed en Overheidsinformatie, de instructie 'Chatberichten archivering: tijdelijke instructie voor bewindspersonen' vastgesteld. Deze instructie behandelt het gebruik, opslaan en veiligstellen van de chatberichten van bewindspersonen voor de periode van 4 oktober 2022 tot het moment dat het nieuwe Rijksbrede beleid voor chatberichtenarchivering is vastgesteld en in werking zal treden. De vaststelling van dit beleid, dat mede gebaseerd is op eerdere adviezen van ACOI en het NA, heeft plaatsgevonden op 3 oktober 2025 en de inwerkingtreding volgt op het moment dat de Rijksbrede chatvoorziening voor sleutelfuncties in 2026 beschikbaar komt. Tot dat moment wordt de tijdelijke instructie nog gehanteerd.

De introductie van nieuwe AI functionaliteit in WhatsApp augustus 2025 heeft een duidelijk negatief effect op de uitvoerbaarheid van het veiligstellen van zakelijke chatberichten. Hiermee vervalt het voordeel dat Whatsapp heeft ten opzichte van andere mobiele chatapps en heeft het CIO beraad het besluit genomen dat Rijksambtenaren overstappen op het gebruik van Signal voor communicatie tussen rijksambtenaren onderling.

Dit is een tijdelijke situatie. Als Rijksoverheid willen we volledig in controle zijn van de functionaliteiten van de door ons gebruikte software en de duurzame toegankelijkheid van onze overheidsinformatie. Dit is bij de inzet van consumentensoftware niet altijd het geval. Hierdoor werken we nu aan de ontwikkeling van chatoplossingen die ons wel die controle geven, te weten de inrichting van een chatapp die berichten van sleutelfunctionarissen kan archiveren en de ontwikkeling van een autonome chatapp voor alle rijksambtenaren.

Achtergrondinformatie

De aanleiding tot het voornemen vormt de recente introductie van AI functionaliteit door Meta in WhatsApp. Deze AI functionaliteit is gekoppeld aan de exportfunctie van WhatsApp.

Standaard staat de optie "Geavanceerde privacy voor chats" uit, waardoor de AI functionaliteit -al dan niet per ongeluk- kan worden aangeroepen in een chatgesprek. De inhoud van het chatbericht, te weten alle tekst in het chatbericht waar het commando @Meta AI aan is toegevoegd, wordt bij het aanroepen van de AI functionaliteit gedeeld met Meta zodat de AI een antwoord kan geven. De privacy van de gedeelde informatie kan hierdoor niet meer worden gegarandeerd. Als de "geavanceerde privacy voor chats" optie wordt aangezet kan de AI functionaliteit niet meer worden gebruikt, maar kunnen zakelijke chatberichten ook niet meer eenvoudig worden geëxporteerd om veilig te stellen in de informatiesystemen van de organisatie.

Door de introductie van deze functionaliteit in WhatsApp is het noodzakelijk de autonomie-, soevereiniteit-, archiverings-, informatiebeveiligings- en privacybelangen opnieuw te wegen voor het gebruik van WhatsApp door de Rijksoverheid (rijksambtenaren en bewindspersonen) voor onderlinge chatcommunicatie. Belangrijk blijft daarbij, om recht te doen aan alle belangen, dat in de communicatie naar alle rijksambtenaren en bewindspersonen nogmaals benadrukt wordt dat chatapps alleen worden gebruikt voor informele communicatie.

Vanuit het oogpunt van archivering en eventuele openbaarmaking (bij Woo-verzoeken) van zakelijke chatberichten had het gebruik van WhatsApp één voordeel. Zakelijke chatgesprekken konden eenvoudig worden geëxporteerd en binnen de beheerde omgeving van de Rijksoverheid worden veiliggesteld. Echter, doordat deelnemers aan chatgesprekken de AI functie voor een zakelijk gesprek nu regelmatig uitschakelen, komt het al voor dat de zakelijke gesprekken niet meer kunnen worden geëxporteerd en is het per exportmoment noodzakelijk om alle chatgesprekken na te lopen wat een aanzienlijke administratieve lastenverzwaring met zich meebrengt. Hiermee is het voordeel dat het gebruik van WhatsApp had ten opzichte van andere chatapplicaties sterk afgenomen.

Vanuit het oogpunt van informatiebeveiliging en privacy werd het gebruik van WhatsApp al afgeraden, aangezien de organisatie achter de applicatie actief gebruikersgegevens verzamelt en gebruikt. Daar komt nu dus bij dat Meta toegang heeft tot de inhoud van de met de AI gedeelde berichten (om op AI-prompts te reageren én voor de training van het AI-model).

Signal daarentegen is een meer privacybewust alternatief, maar heeft geen exportfunctie, waardoor de zakelijke chatberichten op de telefoon bewaard moeten blijven. Onderzoek naar initiatieven op dit gebied binnen de Rijksoverheid heeft nog niet tot resultaat gehad dat er op korte termijn zicht is op een oplossing die Signal berichten kan veiligstellen.

Vraagstelling

De Interdepartementale Commissie Bedrijfsvoering Rijksdienst heeft op 28 oktober 2025 gevraagd om voor inwerkingtreding eerst een advies te vragen aan het ACOI betreffende deze casuïstiek en de daarbij behorende afweging.

De Rijksoverheid is nu genoodzaakt een afweging te maken tussen twee opties die beiden niet ideaal zijn. Om de Rijksoverheid te ondersteunen in het maken van deze keuze, wil ik het adviescollege de volgende adviesvraag voorleggen.

- Hoe weegt het adviescollege de risico's van het gebruik van WhatsApp t.o.v. het gebruik van Signal door rijksambtenaren en bewindspersonen voor communicatie onderling, afgezet tegen de hierboven genoemde belangen (archivering, openbaarheid, privacy, informatiebeveiliging en data-soevereiniteit)?
- Hoe kijkt het adviescollege naar het besluit voor Rijksambtenaren om tijdelijk over te stappen op het gebruik van Signal voor chatcommunicatie onderling in afwachting van het gereedkomen van een rijksbrede voorziening.

U zult begrijpen dat het streven is om over deze kwestie een besluit te nemen voordat bewindspersonen van het nieuwe kabinet aantreden. Uw advies zal ook de basis zijn om wanneer noodzakelijk dan wel wenselijk met een gedegen voorstel te kunnen komen richting bewindspersonen over hun gebruik van mobiele chatapplicaties. Ik zou het daarom op prijs stellen als u uw advies uiterlijk eind februari 2026 uitbrengt. Deskundigen van BZK zijn beschikbaar om eventuele technische en feitelijke vragen van het adviescollege te beantwoorden. Met dank voor uw tijd en met waardering voor uw deskundigheid.

Hoogachtend,

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
Herstel Groningen, Koninkrijksrelaties en Digitalisering,



Eddie van Marum